

Moon-bevegelsen eller den forende familie

AV NILS E. BLOCH-HOELL

Navnet

Dette religionssamfunn er en del av den såkalte «Asia-bølgen» som har gått som en nyreligiøs vind over verden i de senere år. De fleste av de nyreligiøse bevegelser som har gjort seg gjeldende i Europa/Amerika er påvirket av *hinduistisk* tankegang. Det gjelder de mange guru-bevegelser, som Hare Krishna, men også transcendentale meditasjon. *Islam* er i forskjellige utgaver utbredt over store deler av Europa og har også påvirket *Bahai*. *Buddhismen* misjonerer også i Vesten, især gjennom Zen-meditasjonen, men også som Theravada. *Den Forente Familie* er et forsøk på å kombinere bibelske elementer med tanker fra kinesisk religion og grunnleggerens egne spekulasjoner og påståtte åpenbaringer. Retningen er av så ny dato at man vil lete forgieves etter den i vanlige teologiske håndbøker og leksika. Det råder en viss usikkerhet om bevegelsens navn. I Norge bruker den selv betegnelsen *Den Forente Familie*, D.F.F. Dette navn står på bevegelsens brevark. Under det norske navnet står The Unified Family, Die Vereinigte Familie og La Famille Unifiée. Det offisielle navnet i USA er Unification Church International eller The Unification Church in America. Med den populære betegnelsen for dens tilhengere i USA er «The Moonists», eller «The Moonies».¹

Grunnleggeren

Den Forente Familie er meget sterkt preget av sin grunnlegger *Sun (Son) Myung Moon*. Moon ble født 6. januar 1920 i Nord-Korea, mens landet ennå var under Japans herredømme. Faren var bonde, opprinnelig buddhist, men sluttet seg med sin familie med åtte barn til en kristen kirke.² Sun Myung Moon var ti år da faren ble medlem av de fire presbyterianske kirker i Korea.³ Moon har fortalt at han 1. påskedag 1936 hadde en bønneopplevelse ute i det fri i

Nord-Koreas fjell der «Jesus viste seg for ham og fortalte ham at han hadde en viktig oppgave når det gjaldt å utføre Guds forsyn».⁴

En brosjyre, *Sannheten om Sun Myung Moon*, har som overskrift over beretningen om den sekstenårige Moons opplevelse: *En profet blir kalt*. Brosjyren fremhever forresten at kristne kirker hadde dårlige kår i Korea under den japanske okkupasjon.

Ifølge denne beretningen var bakgrunnen for Moons bønneopplevelse hans ønske om å «hjelp sin nasjon og bringe Gud glede». Som svar på bønnene, forteller Moon, talte Jesus til ham «og sa at han var blitt kalt til å bli en profet som skulle bringe et budskap av sannhet fra Gud, for å forberede verden på Kristi gjenkomst».⁵ Det fortelles så at Moon i de følgende ni år forberedte seg til å utføre sitt store kall ved bønn og studium. Han gikk først på high school i Korea, og reiste etterpå til det ansette Waseda-universitetet i Tokyo for å utdanne seg til elektroingeniør. Ingeniør-utdannelsen ble aldri fullført, men han hadde likevel nytte av den.

I 1944 kom Moon tilbake til Korea, der han skal ha sluttet seg til en menighet innen pinsebevegelsen. Denne menigheten levde i en sterk forventning om Herrens gjenkomst.⁶ I 1946 begynte Moon å forkynne. Da var Korea befridd fra japansk okkupasjon, men forholdene var ennå ikke fredelige. I desember 1948 ble Moon arrestert av myndighetene i Pyongyang, den daværende hovedstaden i det russisk besatte Nord-Korea. Det hevdes at det var kommunistene som utvirket arrestasjonen. Grunnen var Moons forkynnelse. Moon ble mishandlet og sluppet fri. Men straks etter ble han arrestert på ny, og sendt til en arbeidsleir i Hungnam i Nord-Korea. Der var han i to år og ti måneder, til han 14. oktober 1950 ble befridd av amerikanske FN-soldater.⁷

Moons tilhengere var spredt for alle vinder. Selv slo han seg ned i Pusan i Sør-Korea. Den 15. mai 1954 grunnla Moon formelt *The Holy Spirit Association for the Unification of World Christianity*. Samfunnets medlemmer kom fra flere kirkesamfunn og religioner.⁸

Etter ti måneders ekteskap ble Moon i 1954 skilt fra sin kone fordi hun ikke kunne begripe hans misjon. I mars 1960 giftet Moon seg med den 18 år gamle *Hak Ja Han*.⁹ Dette blir i en publikasjon fra Den Forente Familie omtalt som *Lammets bryllup*. «Det var han (Gjenkomstens Herre) som ved sin anklage og undertvingelse av Satan, etablerte krysningspunktet mellom godt og ondt i 1960. Da fant Lammets bryllup sted, som det er profetert om i det nittende kapittel i Johannes Åpenbaring. Dermed ble Gjenkomstens Herre

og hans Brud menneskehetens sanne foreldre og dannet det himmelske grunnlaget med fire posisjoner for første gang.»¹⁰ En Moon-tilhenger gjengir følgende fra et Moon-foredrag holdt i 1974: «On January 1. 1972 God spoke to me again in my prayers. He told me to go to America and speak to the American people about hope and unification».¹¹

Moon reiste til USA samme år og talte i mer enn femti store byer.¹²

Utbredelse og virksomhet

Det er meget vanskelig å gi eksakte opplysninger om Den Forente Families utbredelse og virksomhet. I en proklamasjon av 15. november 1974 hevder D.F.F. at den var utbredt i 41 land og hadde to millioner tilhengere.¹³

Frederick Sontag oppgav tre år senere at det da bare var fire til seks tusen aktive medlemmer i USA og omtrent like mange deltidsaktive.¹⁴ Eksperten på nyreligiøse bevegelser, Johs. Aagaard gav i begynnelsen av 1980-årene følgende opplysninger om bevegelsen utbredelse: «Moonisterne er meget talrige i Korea og Japan, hvor de hævder at have flere millioner tilhengere. Nogle hundrede tusener er nok mere realistisk. I USA står bevægelsen stærkt, men tæller trods alt ikke mere end op imod et hundrede tusinde. I Europa er bevægelsen ret stærk i England, Frankrig, Tyskland og Østrig. I de nordiske lande er der små, men meget aktive grupper i mange byer. Ifølge bevægelsen selv findes der nu discipler af Moon i 130 forskellige lande.»¹⁵ Tallene er åpenbart usikre. Bevegelsen kom til Europa på 1960-tallet og ble forsøkt etablert i Sverige i 1970. Men etter 7 år ble den bare oppgitt å ha syv kvinnelige og seks mannlige medlemmer der. Omtrent samtidig kom bevegelsen til Norge, der den oppgir å ha tilhengere i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø.¹⁶

Moon-bevegelsens internasjonale hovedkvarter, Unification Church World Mission Center, er fra sommeren 1976 i New York, i det tidligere New Yorker Hotel, en bygning på 41 etasjer med ca. 2100 rom. Herfra redigeres dagsavisen *The New World*.

Moon-bevegelsen arbeider med «gatemisjon», utdeling av løpesedler og småskrifter og invitasjon til møter, der det blant annet blir vist film fra bevegelsen. I Norge hevder medlemmene at man gjerne kan være medlem av bevegelsen uten å forlate sitt kirkesamfunn.

Og dette kan Moon-tilhengerne formelt ha rett i, dersom de definerer seg selv som en bevegelse og ikke som et trossamfunn. I Norge er det som kjent ikke adgang til å være medlem av to forskjellige trossamfunn på samme tid, ifølge «Lov om Trudomssamfunn og ymist anna» fra 1969. Den norske gren av D.F.F. holder til i Coldbjørnsensgt. 8C, Oslo 2. Daglig leder har vært Viggo Jørgensen, med sivilingeniør Alf Mønnesland som informasjonssekretær. Cand. jur. Odd Aune har vært oppført som formann, men ble senere fulgt av Mønnesland.

D.F.F.s møter har et religiøst preg, men de er ikke kultiske samvær. Bevegelsen har ingen sakramentforvaltning, intet presteskap og ingen gudstjenestlig liturgi. Det religiøse innslag viser seg i bønn, taler, i litteratur og i de massevelsignelser av ekteskap som Moon utfører både i Sør-Korea og i USA. Disse har funnet sted fra og med 1961. I mange tilfeller er ekteskap inngått på forhånd. Men det hender ikke sjelden at ekteskap arrangeres av Moon eller hans medarbeidere.¹⁷ Moon-bevegelsen har riktignok et teologisk seminar, Unifications Theological Seminary, Barrytown, N.Y. Men seminaret utdanner ledere for D.F.F., ikke prester.¹⁸

Moon-bevegelsen har møtt mye motstand fordi dens medlemmer, særlig unge mennesker som utgjør majoriteten av medlemmene, ofte bryter med familie og gamle venner, fordi de blir helt oppslukt av D.F.F. og ofte flytter inn i kollektiv. I mange tilfeller har foreldre med eller uten hell prøvd å vinne tilbake sine døtre eller sønner enten ved overtalelse eller ved å kidnappe dem og «deprogrammere» dem. De unge oppfattes som hjernevasket av bevegelsen, helt utilgjengelige for motforestillinger og vanlig resonnemang. Bevegelsens tilhengere protesterer selvsagt på det heftigste mot anklagene om hjernevask. Men de er ikke så lette å avvise. Det samme gjelder forresten andre nyreligiøse bevegelser som f.eks. Scientology. Psykiatriprofessoren Nils Johan Lavik regner med følgende åtte kjennetegn på hjernevask: 1. Miljøkontroll, dvs. kontroll med individets kommunikasjon med omverdenen. Dette holder jeg for et uhyre viktig element. Individet isoleres fra annen kontakt og blir utsatt for en kontinuerlig og ensidig påvirkning. 2. Mystisk manipulasjon. 3. Krav om «renhet». 4. Tilståelsens kultus. 5. Den sakrale vitenskap. 6. Ladning eller stereotypering av sproget. 7. Doktrine om personer. 8. Opphevelse av egen eksistens. – De nevnte momenter er kjent fra både politisk og religiøs hjernevask.¹⁹ Bevegelsen har satt mye inn på å verge seg mot anklager om

hjernevask og lignende. Et av midlene i bevegelsens forsvars- og propaganda-kampanjer er organisering av store internasjonale konferanser. Disse fremstilles som økumeniske og åpne og deltagerne garanteres frihet til å komme til orde med kritiske bemerkninger. Man legger vekt på å invitere etablerte forskere. Jeg har avstått fra flere slike innbydelser, mens iallefall to norske profesorer (fra Trondheim) har tatt imot innbydelsen. Konferansene holdes på første klasses- eller luksushoteller på attraktive steder, som Bahamas 1980, Tenerife 1981, Lisboa (Cascais) 1982, Madeira 1984, og Athen 1984. Konferansene blir sponset av en underavdeling av D.F.F., New Era, New Ecumenical Association i samarbeid med Unifications Theological Seminary. Det arrangeres også en lang rekke andre konferanser av mer regional karakter. De innbudte forskere får tilbud om å få alle reise- og oppholdsutgifter dekket.

Det er med D.F.F. som med flere andre nyreligiøse bevegelser: medlemmene er unge middelklassemennesker, ofte med god allmennutdannelse. Den svenske religionssosiologen Carl Henrik Martling registrerer Church of Scientology, Unification Church og Family of Love/Children of God som *Hardline cults*.²⁰

Hva kan grunnen være til at unge mennesker allikevel tiltrekkes av D.F.F. og andre nyreligiøse bevegelser? Noe av svaret ligger nok i det som gjemmer seg bak betegnelsen Hardline Cults. Dette innebærer noe kompromissløst og tett, noe som krever totalt engasjement. I et intervju med fem Moon-tilhengere ved Harvard Divinity School er «a deep-felt desire for a commitment» et stikkord.²¹ Som alle mindre trossamfunn og marginale politiske partier tilbyr D.F.F. en utpreget gruppetilhørighet. Medlemskap i en slik gruppe kan løse et sterkt identitetsproblem. Samtidig tilfredsstiller det de unges ønske om frigjøring fra foreldres og samfunnets, også etablerte religioners autoritet. D.F.F. representerer en religiøs og sosial protestholdning som tiltrekker mange. Visse undersøkelser tyder på at mange medlemmer av D.F.F. har hatt psykiske problemer før de sluttet seg til bevegelsen.²²

Politiske særpreg

Før vi betrakter bevegelsens lære, må vi nevne at den har et sterkt politisk særpreg. Da Moon i 1948 ble arrestert og senere i nær tre år

var fange i en arbeidsleir, var det *kommunister* som sto bak. Og det var *amerikanske* FN-styrker som satte Moon fri.

D.F.F. er markert antikommunistisk og sterkt pro-amerikansk. Noen sitater fra Moon vil tydelig vise det politiske særpreg. Sitatene er hentet fra en tale han holdt i Yankee Stadion i New York 1. juni 1976 i anledning av 200-årsdagen for USA's selvstendighet. Begivenheten kaltes «*Må Gud velsigne Amerika-festivalen*». «Mine damer og herrer, det er min faste overbevisning at De Forente Stater virkelig ble planlagt av Gud.» Moon understrekte så at immigrantene til USA var av to slag. Det var lykkejegere som bare søkte materiell rikdom, og andre som kom «for å søke Gud og frihet». Den siste gruppen preget lenge nasjonens liv, heter det: «Alle de forskjellige raser og nasjonaliteter i verden levde i harmoni i dette landet for å skape Gud-sentrerte familier. Den vakre amerikanske tradisjon ble tatt opp av forfedrene deres.» Når individer og familier som overskrider rasemessige og nasjonale grenser kommer sammen for å danne en kirke, et samfunn og en nasjon, *så vil den nasjonen bli Guds ideelle nasjon for alle mennesker*. Det finnes bare én slik nasjon i hele historien – Amerikas Forente Stater . . . Amerika er et mikrokosmos av verden. Ved å gå ut over nasjonale og rasemessige grenser har Amerika laget en modell for den ideelle verden . . . Mine damer og herrer, hvis Amerika ønsker å beholde Guds velsignelse som den ledende nasjon i verden, må den inngå et samarbeid med Gud . . . «Men i dag har verden mistet troen på Amerika, og New York har blitt en jungel av umoral og fordervelse. – – Over hele Amerika er Satan i ferd med å bli herre . . . Dette vil Amerika . . . *Det er vår oppgave å bygge Guds rike her på jorden. Derfor må vi bygge en modell av Guds rike her i Amerika, som Gud elsker og har forberedt på den beste måte . . . Jeg kom til Amerika fordi jeg kjenner Guds hjerte. Jeg vet at trass i Amerikas opprør mot Ham, vil Gud allikevel ikke forlate dette landet . . . Det å ødelegge Amerika er kommunistenes endelige mål. De vet at Amerika er Guds siste sjanse på jorden.*»²³

Både Moon og hans tilhengere kommer meget ofte tilbake til kampen mot kommunistene. Moon har ved en annen anledning uttalt seg slik: «*Communism is the true antichrist of this age. We cannot defeat Communism on the physical level alone. We must win with a superior ideology . . . Today the free world defends freedom under the banner of America.*»²⁴

Den Forente Families lære

Vi må ikke glemme hvilket miljø D.F.F. er blitt til i. The Concise Dictionary of the Christian World Mission opplyste i 1971 at det i 1964 bare var 12,75 prosent av den 28 millioner store befolkningen i Sør-Korea som var medlemmer av et religionssamfunn. Av disse var 5,6 prosent kristne. Tallene er upålitelige, blant annet fordi buddhister kan falle utenfor, og fordi tallene har forandret seg sterkt siden dengang.

Ikke minst har kirkene vokst kraftig, men forholdet mellom kristne kirker og den lokale ikke-kristne kultur har vært problemfylt. Kom Clung Chon, dekanus ved United Graduate School of Theology ved Yonsu-universitetet i Soul, har hevdet at hovedproblemene er synkretisme, subjektivisme og eskapisme.²⁵ Dette var en svært gunstig jordbunn for en bevegelse som D.F.F.

Man leter forgjeves i D.F.F.-litteraturen etter klare prinsipp-utsettelser om Bibelen. Dette antyder at Bibelen ikke spiller en dominerende rolle i bevegelsens teologiske system. På direkte spørsmål vil bevegelsens talsmenn hevde at de lærer i overensstemmelse med Bibelen. Prinsippet om Skriften alene ligger utenfor bevegelsens referanseramme. Følgende prinsipp-utsagn forteller en del, men det må suppleres med eksempler på bevegelsens hermeneutiske metode. «The Unification Church is formed around the Divine Principle, a set of principles based on the patterns which Rev. Moon found in the Bible during his years of search. He discovered that God has been using a constant strategy to save man – through the Old Testament and the New Testament – that provides the foundation for Jesus' life and teachings. In the light of the principles of creation and restoration which God is still using in the world today, Christians can find new insight into the puzzling problems of faith and Bible interpretation – but even more, they will find deeper meaning in the daily leading of their lives.»²⁶

Vi kommer tilbake til hva som menes med «det guddommelige prinsipp», som Moon hevder å ha utledet av Bibelen. Bibelen er altså en inspirasjonskilde, mens det guddommelige prinsipp er forståelsesnøkkelen. Enheten mellom G.T. og N.T. fremheves sterkt. «Gud er evig, absolutt og *en*. Derfor er Hans vilje *en*, og Bibelen, som er et uttrykk for Hans vilje er *også en*.»²⁷

G.T. spiller en fremtredende rolle i D.F.F.'s lære, særlig urhistorien, Skriften tolkes symbolsk allegorisk. Synspunkter fra buddhisme og konfusianisme synes å ha virket veiledende (Vorverständnis).

Noen eksempler vil vise dette. «Er treet til kunnskap om godt og ondt et virkelig tre, eller – som mange andre eksempler i bibelen – ganske enkelt et symbol? Det Guddommelige Prinsipp viser tydelig at det er et symbol. Hvorfor skulle en kjærlighetens Gud plassere en slik forlokkende frukt som kunne forårsake sine barns fall så nær dem?»²⁸ Vi ser at «det guddommelige prinsipp» innføres som tolkningsnøkkel uten nærmere begrunnelse. Det heter videre: «Men Adam falt, og Gud plasserte kerubene med det flammende sverd ved porten til hagen for å stenge veien til livets tre (1. Mos. 3:24). Følgelig ble skapelsens mål uoppylgt, og Adam ble et uekte livets tre (fallent menneske) hvis etterkommere også ble uekte livsens trær» . . . «Når vi derfor finner et tre i Edens hage som symboliserer mannen, bør det da ikke være et annet tre som symboliserer kvinnen? Treet til kunnskap om godt og ondt, som ble beskrevet å stå ved siden av livsens tre, er *det* treet. Det er derfor logisk å trekke konklusjonen at dette treet var symbolet på Eva.»²⁹

Dette må sies å være innleggelse i teksten og ikke utleggelse av den. Bruken av formal logikk, eller psevdologikk er typisk, men premissene for analogikonklusjonene er påstander som utledes av det såkalte guddommelige prinsipp. Det er ikke tale om eksegese i vanlig forstand.

Enda et eksempel: «*Then, what is the destroyable earth? (i) Cannot be literal, must be symbolic. God said that He would destroy the earth at the time of Noah and at the time of Jesus, but there was no change in the earth at those times, Ge. 6:13 Behold, I will destroy them with the earth.*»³⁰

Det guddommelige prinsipp beror på en *åpenbaring* som Gud skal ha gitt Moon. Det er altså tale om fortsatt åpenbaring, noe som kommer i tillegg til Bibelen. «Dette foredraget er et sammendrag av hovedpunktene i det Guddommelige Prinsipp, en åpenbaring gitt av Gud til pastor Sun Myung Moon.»³¹

Man ser at det guddommelige prinsipp henger sammen med skapelsens prinsipp og gjenopprettelsens prinsipp og at det er bygget på de såkalte fire posisjoner. Jeg siterer Sven Egil Omdals utmerkede sammendrag: «Moons utdannelse som elektroingeniør kommer klart til syne når han trekker opp sitt verdensbilde. Det er en polarisert verden vi møter – en verden hvor harmoni og balanse oppnås når de forskjellige elementer inntar de riktige posisjoner i forhold til hverandre. Han hevder at hvert element i universet er en del av eller oppdelt i et subjekt/objekt par. Hver del av et slikt par

tiltrekkes av sin komplementære størrelse, men for at denne tiltrekning skal kunne skje, må det finnes en energi. Uten denne energien ville det ikke være noe liv, ingen formering, ingen eksistens. Denne energi, sier Moon, kommer fra Gud og den stimulerer en utvekslingsprosess, et gi-og-ta forhold. Gjennom denne prosessen skjer der en bevegelse mellom protoner og elektroner slik at det dannes atomer. Positivt og negativt ladete atomer lager en elektrisitetsstrøm, maskuline og feminine dyr tiltrekkes og forener seg for å lage avkom. Det ypperste i denne serien av gi-og-ta forholdet er kjærligheten mellom den gifte mann og kvinne. Moon hevder at da menneskene hver for seg er avbildninger av Guds grunnleggende polaritet, har de to kjønn de nødvendige egenskaper som skal til for å skape et fullkomment gjensidig forhold.»³²

Vi må tilbake til kildene for en nærmere analyse. D.F.F.-teologien begynner ikke med læren om Gud, men med refleksjoner og spekulasjoner om skapelsen. Av dette utledes så forestillingene om Gud.

Bevegelsens ledende teolog Young Oon Kim taler om «Guds og skapelsens polaritet, Guds og menneskets polaritet . . . Hvis vi forstår skapelsen, særlig menneskets, kan vi erfare Gud og kjenne Hans vesen . . . For å skape mennesket i sitt bilde, skapte Gud mann og kvinne (1. Mos. 1:27). På denne måten eksisterer mennesket i Guds bilde gjennom disse to spesielle former som tilsammen utgjør et par. Dette viser at Gud må eksistere i polaritet. Det vil si, Han må ha i seg selv både maskuline og feminine trekk, som er brakt til fullkommen harmoni i Hans natur.»³³

Dette kan ligne moderne feminist-teologi, men tankegangen er fundamentalt forskjellig. D.F.F.'s teologi er på dette punktet inspirert av kinesisk religion, vel mer av taoisme og konfusianisme enn av buddhisme.

Den omtalte polaritet refererer seg til noe ytre og noe indre, noe positivt og noe negativt. En annen D.F.F.-teolog, Young Whi Kim, bruker kinesiske eller koreanske uttrykk for å karakterisere polariteten. *Dobbelt kjennetegn* (karakteristika): den indre (interne) karakter (Sung-Sang) og den ytre (eksterne) form (Hyung Sang).»³⁴

Et resultat av polaritetstenkningen er det som kalles de fire posisjoners prinsipp. Her er Gud subjekt og det skapte objekt. Dette forklares nærmere slik: «*Når et subjekt og objekt, forenes gjennom gi-og-ta-forholdet med Gud, som er det opprinnelige subjekt og universets sentrum, danner dette gi-og-ta-forholdet med Gud grunnlaget for en helt*

ny skapelse som blir et nytt objekt for Gud. Denne skapelsesprosessen eller prosess av energi-projeksjon blir kalt «tese-delning – syntese-prosessen.»³⁵ Den tunge uttrykksmåten vil skremme noen og imponere andre. Den spesielle (esoteriske) terminologi går på det som Lavik kaller ladning eller stereotyping av sproget. Det blir vanskelig å diskutere med en bevegelse som dels legger et nytt innhold i kjente ord og dels preger nye ord. Til terminologien hører også et sett av diagrammer. Hovedsymbolet er en sirkel som er delt på tvers med en bølge-linje. De to halvsirklene utgjør da hver en dråpeformet figur. Noen gjenkjenner straks den eldgamle kinesiske illustrasjon av naturens kretsløp og menneskelivets orden. De to dråpefigurene er symbol på *yang* – det mannlige og *yin* – det kvinnelige.

Yang er hvit og yin er svart. Mannen er subjekt, og kvinnen er objekt. Man stiller så sammen fire slike yang-yin sirkler, de fire posisjoner, med Gud øverst, Adam til venstre (subjekt) og Eva til høyre (objekt). Den fjerde skikkelsen står nederst og kalles Barn eller forening/union, altså de fire posisjoner.³⁶ Grunnlaget for de fire posisjoner er *familien*. Men forholdet går igjen også i samfunnet og i verden som helhet. Selve gudsbegrepet i D.F.F.'s teologi synes å være mer preget av gammel kinesisk syntesetenkning enn av nytestamentlige troselamenter.³⁷

Det legges stor vekt på Guds metafysiske egenskaper, slik også G.T. og jødedommen gjør. «Gud er det absolutte, det evige Jeg *Er*. Med andre ord, Gud er evig, selvframbringende energi, Han er derfor første årsak og kilden til all energi.»³⁸

Gud fremtrer fremfor alt som skaperen. Universet er en symbolsk manifestasjon av Gud. «Gud er subjekt og menneskelheten er Hans responderende objekt.»³⁹

Hensikten med skapelsen var å skape et fullkomment rike her på jorden, basert på den fullkomne familie. Denne skapelses- og familieteologi er mannsdominert. «Gud skapte Adam for at han skulle spille rollen som Guds representant for Eva og være hennes sentrum. Dette paret skulle ta rollen som Guds representant overfor skapningen.»⁴⁰ Det heter at foreningen av mann og kvinne i ekteskapet reflekterer Gud som enhet, nemlig av det mannlige og det kvinnelige. Mann og kvinne står i et gjensidig gi-og-ta forhold til hverandre og til Gud. «I dette forholdet danner de en treenighet med Gud.»⁴¹

D.F.F.'s lære om mennesket er ganske optimistisk. Mennesket består av den åndelige kropp som er subjekt og den fysiske kropp

som er objekt. Mennesket hadde opprinnelig en fri vilje, men viljefriheten er ikke fullkommen lenger. «Til slutt, hva er samvittighet? Det er menneskehjertets tilbøyelighet til godhet.»⁴²

Likevel regnes det med både arvesynd og personlig synd. Men syndefallet besto av en rekke seksuelle forgåelser. D.F.F. praktiserer en meget streng seksualmoral, men er samtidig sterkt sex-orientert. «Først kom det åndelige fallet. Det bestod i at «slangen» eller Lucifer, en fallen engel, hadde seksuell forbindelse med Eva.»⁴³ Dette lyder selsomt, men Young Oon Kim forsikrer at «seksuelle forhold mellom ånder og mennesker har forekommet opp gjennom historien.» Senere kom det fysiske fallet. «Dermed fristet hun Adam, og de hadde et seksuelt forhold med hverandre på en tid da Gud enda ikke hadde velsignet dem i ekteskap.» Adam og Eva var for tidlig ute – Guds mening var at de skulle stifte familie så snart de var modne til det. Deres barn ville da ha blitt Guds barn.⁴⁴

Med sin forhastede seksuelle forbindelse hadde menneskene ødelagt forholdet til Gud. Gudsforholdet måtte gjenopprettes. Ordet gjenoprettelse, restoration, spiller stor rolle i D.F.F.'s system. Men Moon legger noe annet i det enn kristen tenkning har gjort. «Jesus kom for å danne et fysisk rike i verden og ikke bare et åndelig rike i sine tilhengers hjerter.» Men Jesu gjerning lyktes ikke. Han fikk ikke stiftet noen familie. Under henvisning til scenen ved Cæsarea Filippi heter det: «På denne tiden så ikke Jesus noen mulighet for å kunne fullføre sin opprinnelige hensikt, og bestemte seg derfor til å utholde lidelse for å redde det han kunne.»⁴⁵

Korsfestelsen fremstilles som et sekundært eller annenrangs alternativ. Korsfestelsen var verken Guds eller Jesu hensikt. Den var Satans seier, mens oppstandelsen var Guds seier. «Siden Jesus ikke kunne opprette det fysiske rike, ble virkeliggjørelsen av Guds rike forsinket.»⁴⁶ Vi ser hvordan slutningene forutsetter at man godtar D.F.F.'s påstandspremisser. Det hender også at man uten noe som helst belegg påberoper seg teologisk forskning. «Resultatene av teologisk forskning av de synoptiske evangeliene støtter fullt ut den konklusjonen at *Jesu opprinnelige hensikt ikke ble fullført og at hans oppgave forble ufullbyrdet.*» Utsagnet er ikke bare ubeviselig, men direkte usant.⁴⁷

Det er viktig for D.F.F. å slå fast at Jesu gjerning etter deres mening var mislykket. På den måten skaffes det plass for Moon og hans betydning. «På grunn av korsfestelsen greidde ikke Jesus å fullføre sin misjon og oppnådde bare oppstandelse til vekststa-

diet.»⁴⁸ Både jødefolket og Jesus har utspilt sin rolle. «Gud bruker aldri på nytt verken en person eller et folk som mislyktes i sin oppgave og forente seg med Satan. Da jødene forkastet Jesus, tok Gud for alltid fra dem det privilegium å være hans utvalgte folk . . . Det Nye Testamentets tidsalder er nå endt.»⁴⁹

Bevegelsens kristologi, læren om Jesus Kristus, skiller seg så sterkt fra den kristne kirkes læretradisjon at den må betegnes som ikke-kristen. «Jesus var ikke annerledes enn andre mennesker», heter det.⁵⁰ Riktignok bekrefter man jomfrufødselen, men det betyr ikke så meget, for «vi må huske at Isak, Samson, Samuel, Elias og døperen Johannes var også innfanget ved Den Hellige Ånd.»⁵¹ Jesu oppgave var å utføre det som Adam ikke klarte. Han skulle bli det fullkomne menneske og skulle gifte seg og skape den fullkomne familie. Men dette mislyktes totalt. Jesus oppfattes åpenbart ikke som «i sannhet Gud og i sannhet menneske», slik den kristne kirke gjør, og trinitetslæren forkastes.⁵²

Det tales nok om at Jesus skulle gjenopprette det gode forhold til Gud og om Guds tilgivelse, men det tolkes alt sammen ut fra «Det guddommelige prinsipp». «Gud tilgir ikke mennesket betingelsesløst, og Han *kan* ikke gjøre det, fordi det er imot Det guddommelige Prinsipp.»⁵³

Men der hvor Jesus mislyktes, der vil «Gjenkomstens Herre» seire. Og hvem er så denne «Gjenkomstens Herre», the Lord of the Second Advent? Det er et dunkelt spørsmål, men D.F.F. kan i alle fall fortelle hvor han kommer fra. «Gjenkomstens Herre, den nye tids avatar, vil fremstå i Østen og bære det levende Guds segl.»⁵⁴ Det er neppe nødvendig å minne om at Moon «fremsto i Østen». Det sies aldri direkte at Moon er «Gjenkomstens Herre». Og på spørsmål til medlemmer av bevegelsen får man gjerne unnnvikende svar. Kanskje føyer noen til, slik jeg selv har hørt det: «Men jeg tror at Moon er Guds mann. Det tror jeg». Jeg må være enig med observatører av bevegelsen som Johs. Aagaard og Frits Vos som har sagt at selv om Moon-disiplene ikke sier rent ut at Moon er den nye Messias, så regner de han faktisk for å være det.⁵⁵ Og den som har uttalt følgende, må sies å gjøre krav på en guddommelig autoritet: «No heroes in the past, no saints or holy men in the past, like Jesus, or Confucius, have excelled us.»⁵⁶

Vurderingen av Moon-bevegelsen står eller faller med om man aksepterer at Moon «er en Guds mann», det vil si om hans budskap har guddommelig autoritet eller ikke. Om man godtar Moons

autoritet, forkaster man egentlig på samme tid Skriften som øverste norm og kilde for liv og lære. Det heter jo hos den kvinnelige Moon-teologen Young Oon Kim: «Det er derfor åpenlyst at den opprinnelige sannhet og den skjulte indre betydning i Bibelen er uoppdaget av de alminnelige kirkesamfunn» . . . «Budskapet som denne boken inneholder, ble åpenbart til Mr. Sun M. Moon over en periode på 7 år . . . I løpet av disse år med kamp oppdaget han Det Guddommelige Prinsipp.»⁵⁷

Det er helt åpenbart at Moon-bevegelsen er synkretistisk, at den representerer religionsblanding. Den kan riktignok hevde at jødedom og kristendom er direkte åpenbaring fra Gud, mens de andre religioner er indirekte åpenbaring. Men dette har hatt gyldighet til vår tid. Nå er Det nye testaments tid forbi. Alle de store religioner er grunnlagt på en viss grad av sannhet fra Gud.

Men nå, med Moon, er den nye tid kommet. «For første gang i historien vil forskjellige religioner bli forenet, og det vil komme *en* universell religion» . . . Og med tilslutning til Arnold Toynbee sies det like frem: «En ny religion, som vil tjene som grunnlag for den nye sivilisasjonen, vil bli *en* sammensmeltning av kristendom og orientalsk filosofi.» «Følgelig vil Gjenkomstens Herre ikke bare oppfylle kristendommens hensikt, men også de andre hovedreligioners mål.» . . . «Det er Gjenkomstens Herre som bringer verden Det Fullførte Testamente, oppfyllelsen av Det Gamle og Det Nye Testamente, som åpenbarer de ting som Jesus ikke kunne åpenbare sine disipler.»⁵⁸

Jeg må igjen slutte meg til Johs. Aagaards vurdering av D.F.F.: «Tongil-familien gør krav på at være en kristen kirke, men mere end et kristeligt påvirket samfund kan man næppe tale om.»⁵⁹ Jeg viser også til Friedrich-Wilhelm Haack som gjengir en kraftig advarsel som kristne kirker i Sør-Korea har offentliggjort mot Moon-bevegelsen. Det heter her like ut at «Den Forendte Familie» ikke er en kristen kirke.⁶⁰ I USA er Unification Church blitt nektet medlemskap i the National Christian Council of Churches, men jeg kjenner ikke begrunnelsen for avslaget.⁶¹

Vi har i det foregående ikke gått inn på et av de trekk ved Moon-bevegelsen som har ført til store avisoverskrifter i flere land. Det skal bare nevnes at Moon i 1981 ble anklaget for skattesvik. Han skal ha unnlatt å oppgi renteinntekter på 112.000 dollar, og skal heller ikke ha oppgitt aksjer for 70.000 dollar som han og hans kone skal ha mottatt for noen varer. Den 16. juli 1982 ble Moon

dømt til 18 måneders fengsel og en bot på 25.000 dollar for skatteunndragelse.⁶²

Vi har i denne artikkel lagt vekt på å gi en dokumentert fremstilling av Moon-bevegelsen, slik at leserne selv kan se hva den står for. Men vi har funnet det riktig på grunnlag av vår egen evangelisk lutherske og økumeniske kristendomsforståelse å plassere den utenfor den kristne kirke. Dermed har vi likevel ikke sagt at det ikke innenfor bevegelsen kan finnes individer som tross alt kan være kristne.

Vi vil gjerne tilføye at Egede Instituttets bibliotek har en omfattende litteratur både av og om Moon-bevegelsen eller Den Forente Familie.

1. Brev fra Den Forente Familie 14.5.1981, adr. Colbjørnsensgt. 8c, Oslo 2; Fritz Vos: *Die Religionen Koreas*, Stuttgart, 1977, s. 212. Den omtales også som the Holy Spirit Association for the Unification of the World Christianity og som *Tongil* eller *t'ong'il*, Neil Albert Salonen: *History of the Unification Church I*; Richard Quebedeaux (ed.): *Lifestyle. Conversations of the Unification Church*. - New York, 1982, s. 163ff; *Handbuch Religiöser Gemeinschaften: Freikirchen, Sondergemeinschaften, Sekten, Weltanschauungs-gemeinschaften, Neu-religionen*/ Horst Reller (ed.). - Gütersloh: VELKD, 1978, s. 649ff.; Ingmar Gustafson, Bengt Samuelson, Per Sundberg: *Nyreligiösa rörelser i Sverige*. - Göteborg, 1983, s. 125ff.
2. W. Farley Jones: *A Prophet speaks today: the words of Sun Myung Moon*. - New York, 1975, s. 155ff.; Fredrich Sontag: *Sun Myung Moon and the Unification Church*. - Nashville, 1977, s. 7ff.
3. Wi Jo Kang: *Unification Church Movement of Korea and its influence in the United States of America* (stens.) 1974, s. 2; *Korea, Republic of, I: Concise Dictionary of the Christian World Mission*. - London, 1971, s. 326ff.; Sontag s. 78.
4. Jones s. 155ff.
5. Sannheten om Pastor Sun Myung Moon. - Oslo, 1975, s. 4.
6. Arne Tord Sveinall: *Nye trosretninger i Norge: en analyse av Den Forente Familie og Bahai*. - Hovedoppgave i kristendoms kunnskap ved MF, 1976, s. 10. Sveinall bygger her på en artikkel i *Time* 15.10. 1973.
7. A prophet speaks today s. 156.
8. Vos s. 211f.
9. J. Isanu Yamamoto: *Unification Church (moonies) i: Ronald Enroth and others: A Guide to cults and new religions*. - Downers Grove, Ill., 1983, s. 154f.

10. Young Oon Kim: *Det guddommelige prinsipp og dets anvendelse*. – Oslo, 1968, s. 208f.
11. Wi Jo Kang s. 1.
12. Aftenposten 27.1.1975: Proklamasjon om virksomheten til Den Forente Familie (Unification Church).
13. Sm.s.
14. Sontag, 1977, s. 45, 70.
15. Johs. Aagaard (red.): *Håndbok i verdens religioner*. – København, 1985 (1982), s. 139. Avsnittet er skrevet av Aagaard.
16. Ingmar Gustafsson m.fl.: *Nyreligiösa rörelser i Sverige*. – Göteborg, 1983, s. 127, og muntl. opplysn. fra D.F.F. i Oslo.
17. Sven Egil Omdal omtaler disse massebryllup i Vårt Land 10.10.1986. En del opplysninger i min artikkel har jeg fra D.F.F.'s kontor og fra Elfrid Moon f. Langenes.
18. Friedrich-Wilhelm Haack: *Die neuen Jugendreligionen*. – 2. Aufl. – München, 1983, s. 25, 34; Brosjyren New Era 1982–83.
19. Nils Johan Lavik: *Frelst eller forført? Om «hjernevask» og psykologisk påvirkning i nyreligiøse sekter*. – Oslo, 1985, s. 27ff; Christopher Edwards: *Himmelsk hjernevask (Crazy for God)*. – Oslo, 1983.
20. Carl Henrik Martling: *Gud i USA: en religionsgeografisk översikt*. – Kristianstad, 1982, s. 207ff.
21. Harvard Divinity Bulletin Vol. IX, No. 3 (1979), s. 6f.
22. Lavik s. 44. En undersøkelse av 237 representative personer i D.F.F. viser at 39% hadde følelsemess. probl. som plaget dem før tilslutn. til D.F.F. 30% hadde søkt psykiatrisk hjelp og 23% hadde hatt alvorlige problem med stoffmisbruk. Jfr. Edwards s. 27ff.
23. Brosjyren «Må Gud velsigne Amerika-festivalen». Guds håp for Amerika. Teksten fra hovedtalen holdt av Pastor Sun Myung Moon, Yankee Stadion, New York 1. juni 1976. Det er ikke så merkelig at Moon-bev. er utbredt i USA. Albrecht Schöll (Hrsg.): *Handbuch Jugendreligionen. Informationen, Analysen, Alternativen*. – Giessen/Basel, 1981, s. 36 ff. Bev. er Moons ideale verden, svarende til «the American dream».
24. Farley Jones s. 111. Moon har dannet the International Federation for Victory over Communism. Den spiller en viss rolle. Sør-Korea Handbuch rel. Gem. s. 651.
25. Stephen Neill (ed.): *Concise Dictionary of the Chr. World Mission, 1971*, s. 328.
26. *Farley Lones s. 158f.*
27. Brosjyren «*Det guddommelige prinsipp*» s. 1, u. år og trykksted (1977).
28. Sm.s. s. 7.
29. Sm.s.
30. *Young Whi Kim: The Divine Principle. Study Guide*, s. 24, 29.
31. Brosjyren *Det guddommelige prinsipp*, s. 3.
32. Sven Egil Omland: *Den Forente Familie. Hvem de er og hva de lærer*. – Oslo, 1977, s. 5.
33. Young Oon Kim, 1968, s. 1f.
34. Young Whi Kim, s. 9.

35. Brosjyren Det guddommelig prinsipp, s. 5.
36. Sm.s. s. 33.
37. Ad yang/yin se H. Ringren, Å. V. Ström: *Religionerna i historia och nutid*. – Stockholm, 1974, s. 378.
38. Young Oon Kim, 1968, s. 5. Jfr. Farley Jones s. 3f.
39. Sm.s.
40. Sm.s. s. 9.
41. Sm.s. s. 7.
42. Sm.s. s. 25, 28.
43. Sm.s. s. 34f., 40f.
44. Sm.s. s. 41f., 35.
45. Sm.s. s. 61.
46. Sm.s. s. 70.
47. Sm.s. s. 79.
48. Sm.s. s. 98.
49. Sm.s. s. 202f. I følge Sontag s. 135 har Moon sagt: «Jeg kan forstå hvorfor kristne kaller oss heretiker.»
50. Sm.s. s. 81.
51. Sm.s. s. 82.
52. Young Oon Kim: *Unification Theology and Christian Thought*. – New York, 1975, s. 130ff., 112.
53. Young Oon Kim, 1986, s. 60.
54. Sm.s. s. 204.
55. Vos s. 213, note 49; Aagaard 1985, s. 139. Jfr. prof. Brian Baybba i sin kommentar til Tenerife-konferansen i 1981 som han deltok i. Han nevner den komfort som Moon omgir seg med, men som tilhengerne godtar fordi dette svarer til «His dignity as the Lord of the Second Advent». *Theologia Evangelica Jahrgang/Volume XV*, nr. 35.
56. Ronald Enroth/Yamamoto, s. 153. Moon-sitatet er ikke belagt.
57. Young Oon Kim, 1968, s. VIIIff.
58. Sm.s. s. 205ff; Jfr. Haack, 1983 s. 30. Moon: «Vår tids kristne må frigjøre seg fra sine overleverte trosforestillinger som gjør dem til fanger av Bibelen.» I følge en artikkel i *Time* Oct. 15.1973 er Moon-bevegelsen «a curious mixture of Christian fundamentalism, Taoist-like dualism, numerology and even (elements) from Moon's electrical engineering.»
59. Aagaard, 1985, s. 73.
60. Friedrich-Wilhelm Haack: *Die neuen Jugendreligionen*, Teil III. – München, 1985, s. 73.
61. *Harward Divin. Bulletin*, s. 7.
62. *Vårt Land* 17. oktober 1981; Ronald Enroth, s. 155.

The Moon-Movement or the Unified Family

The Moon-Movement or The Unification Church was established in 1954 in South Korea by Sun Myung Moon. It is a mixture of Christianity, Chinese/Korean religious ideas and the ideas (revelations) of the founder. The article gives an outline of the life of the founder and the history and distinctive character of the movement including its political aspects (anti-communist/pro American) and its main doctrines. The author evaluates this syncretistic movement according to his own ecumenical/Lutheran standpoint.